Andreas Senoner in dialoog bij galerie Wilms, Venlo

De kracht van kwetsbaarheid

Ze spreken zich steeds vaker en duidelijker uit: mannen die van kwetsbaarheid hun kracht hebben gemaakt. Andreas Senoner is één van hen. In galerie Wilms openbaart de Italiaanse kunstenaar dat beeldhouwen voor hem een manier is om te luisteren naar de medemens, naar materialen, naar geschiedenis, naar wat onzichtbaar aanwezig is. Zijn sculpturen van hout, bijenwas, veren, stof en korstmossen dragen de sporen van tijd en herinnering. Zijn werk stuurt aan op verbinding. In de tentoonstelling *In dialogue* gaat Senoner enerverende interacties aan met werk van vijf vrouwelijke collega's: Brooke DiDonato, Suzanne Jongmans, Sandra Kruisbrink, Magdalena Lamri en Julie van der Vaart.

Door Wim van der Beek

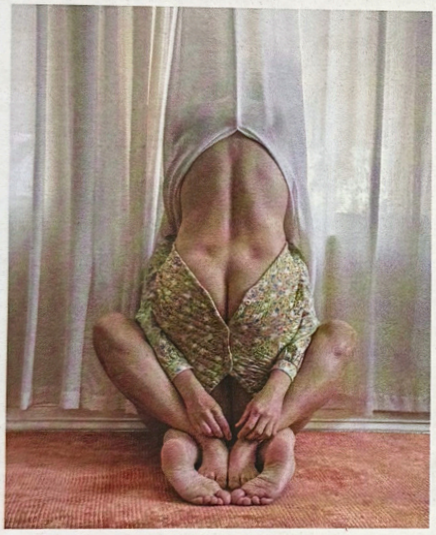

Brooke DiDonato.

In een wereld vol landen die steeds vaker geregeerd worden door machomannen, autocraten, kille narcisten en dictators zonder enig empathisch vermogen, is het tonen van kwetsbaarheid een precaire aangelegenheid geworden. Standvastige en zelfverzekerde mannen als Donald Trump, Viktor Orbán, Recep Tayyip Erdogan, Benjamin Netanyahu en Javier Milei zullen nooit in het openbaar hun twijfel en kwetsbaarheid tonen. Zij bespelen het publieke domein met loze woorden en met gevaarlijke retoriek, die zelden rechtdoet aan de gecompliceerde en gelaagde werkelijkheid. Maar inmiddels is er ook een tegenbeweging in gang gezet die vraagtekens plaatst bij het '*old school*-gedrag' van genoemde machthebbers. Zoals zo vaak, manifesteerde die onderstroom zich het eerst in de culturele sector.

Zachtaardig

Als iets duidelijk wordt dan is het wel dat een betere wereld alleen bereikt kan worden door de dialoog aan te gaan, zowel met gelijkgezinden als met andersdenkenden. Niet alleen geestverwanten maar juist ook tegenpolen houden de mens scherp. In galerie Wilms laat Andreas Senoner zien hoe vruchtbare dialogen op het artistieke vlak kunnen verlopen. In de tentoonstelling *In dialogue*, waarmee galerie Wilms na de zomerstop het nieuwe seizoen opent, spiegelt de Italiaanse kunstenaar zijn opvattingen en ideeën en zijn bereidheid om zich kwetsbaar op te stellen door heel nadrukkelijk zijn zachte kant te laten zien, aan het werk van vijf vrouwelijke collega-kunstenaars.

Andreas Senoner (1982, Bolzano) maakt vooral sculpturen van zachtaardige, aanraakbare en enigszins gestileerde mensfiguren, die met veel liefde, zorg en toewijding uit hout gesneden zijn. De lichaamshoudingen van deze hybride wezens verraden eigenschappen als introspectie, verstilling, verinnerlijking en aan introvertheid grenzende verlegenheid. De kunstenaar zoomt voortdurend in op de *condition humaine*. Dat hij bij voorkeur hout gebruikt, is essentieel. Hij beschouwt en behandelt hout als een levend materiaal dat herinneringen in zich draagt en waarin de tijd zichtbare sporen heeft nagelaten.

Wisselwerkingen

In zijn werk onderzoekt Senoner fenomenen als metamorfose, gelaagdheid en de manier waarop sporen uit het verleden doorwerken in het heden, zowel op symbolisch als op materieel niveau. Met een eigentijdse benadering van traditionele beeldhouwtechnieken zoekt Senoner naar een beeldtaal waarin materiaal en betekenis samenvallen. Zijn sculpturen belichamen de relatie tussen mens en omgeving en ze veroorzaken kruisbestuivingen en wisselwerkingen met het publiek en dialogen met kunstwerken van anderen. In die dialogen met het werk van de vijf mede-exposanten anticipeert Andreas Senoner op overeenkomsten en verschillen die zich voordoen op het gebied van bijvoorbeeld identiteit, tijdsbesef, vergankelijkheid en eeuwigheidswaarde.

In een sterke onderlinge samenhang, waarbinnen alle ruimte is voor autonomie en eigen inzichten, realiseren de deelnemende kunstenaars in galerie Wilms een gelaagd landschap van kunstwerken waarin lichamelijkheid, aanraakbaarheid, herinnering, natuur en vergankelijkheid centraal staan. Ieder van hen benadert deze onderwerpen op geheel eigen wijze, maar steeds met oog voor zingeving, verstilling en poëzie en met de focus op de diepere lagen van het menszijn. Zo vervormen de fotografische composities van Brooke DiDonato het menselijk lichaam tot surrealistische sculpturen: lichamen worden gedraaid, gevouwen en zijn met elkaar vervlochten. In dit werk draait het niet om herkenbaarheid, maar om het verkennen van de scheidslijn tussen identiteit en vervreemding.

Sandra Kruisbrink, uit de serie Vanishing trees VIII, Willingen Upland.

Innerlijke beleving

In de verstilde portretten van Suzanne Jongmans is iets vergelijkbaars aan de hand. Zij onderneemt ultieme pogingen om het verschijnsel tijd tastbaar te maken. Dat doet zij door het onderscheid tussen heden en verleden op te heffen. Via haar dialoog met Andreas Senoner zoomt zij in op de ervaring van stilte en de behoefte aan gelaagdheid. Beide kunstenaars werken met beladen materialen waarin symboliek en geschiedenis verankerd zijn. En beiden reflecteren op de impact van menselijke aanwezigheid en de vergankelijkheid van lichaam en ziel.

Julie van der Vaart onderzoekt in haar analoge fotografie de verwevenheid van lichaam, tijd en herinnering. In haar serie *Entangled* raken lichamen met elkaar verstrengeld. De tijdloze en universele beelden ontsluiten een ruimte waarin verleden, heden en innerlijke beleving samenvallen.

In tegenstelling tot DiDonato, Van der Vaart en Jongmans, die gefocust zijn op het menselijk lichaam, richt Sandra Kruisbrink zich op het landschap. In haar tekeningen zien we onder meer solitaire dennen die opdoemen in een onmetelijke en adembenemende omgeving. Deze bomen zijn door Kruisbrink

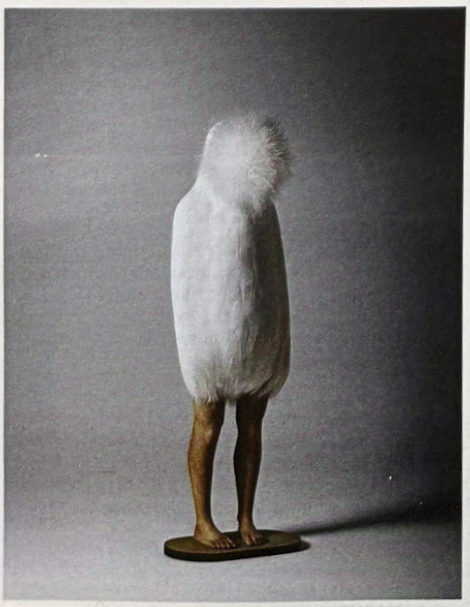

Andreas Senoner, Overfeel.

Andreas Senoner, Mask.

Andreas Senoner, Origins.

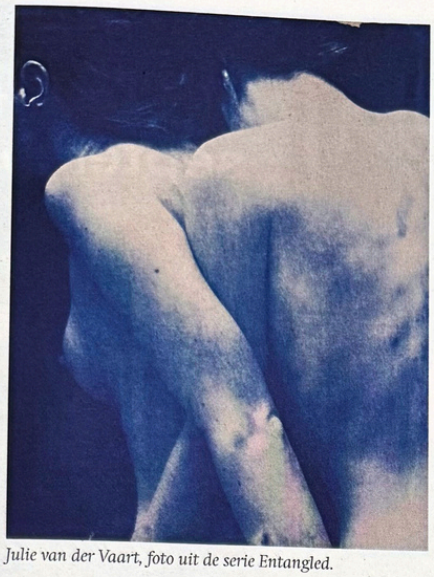

Julie van der Vaart, foto uit de serie Entangled.

Magdalena Lamri, C'était la dernière braise.

vermenselijkt. Ze fungeren als metafoor voor menselijke eigenschappen en gevoelens als eenzaamheid, veerkracht en vergankelijkheid.
De houtskooltekeningen van Magdalena Lamri sublimeren een andere vorm van natuurbeleving. Lamri confronteert ons met ruige natuur waarin de mens niet fysiek afwezig is, maar wel voelbaar blijft. In haar werk wordt het onderscheid tussen tederheid en rauwheid bijna ongemerkt opgeheven. Door synergie ontstaat een nieuwe werkelijkheid die welwiswaar raakvakken heeft met concrete waarnemingen, maar tegelijk anders is.

Paradoxale eigenschappen

In zijn eigen land Italië is Andreas Senoner een bekende kunstenaar. Hij exposeerde op de 54ste Biënnale van Venetië in het Italiaanse Paviljoen. Recente solo- en groepstentoonstellingen vonden plaats in het Qingdao Sculpture Art Museum (China), het Museo Francesco Messina (Milaan) en het Joods Museum van Bologna. Senoner combineert tentoonstellingsactiviteiten doorgaans met residenties die gericht zijn op onderzoek en experiment. Hij nam deel aan toonaangevende kunstbeurzen, waaronder Scope Basel, Paris Art Fair, London Art Fair, Art Bruxelles, PAN Amsterdam en ArteFiera Bologna. In al die projecten en presentaties vraagt hij zich hardop af wat iets de moeite waard maakt om het te laten voortbestaan: „Door hun ondefinieerbare vormen en houdingen zijn mijn sculpturen tijdloos en universeel. Ze openbaren momenten van transitie. Het gaat daarbij om de fase waarin veranderingen op handen zijn, maar zich nog niet ten volle hebben gemanifesteerd", legt hij uit. „Ik gebruik traditionele beeldhouwtechnieken voor sculpturen die in alle opzichten eigentijds zijn. Met hout, veren, korstmossen en bijenwas vertel ik het verhaal van kwetsbaarheid, metamorfoses en gedaantewisselingen. Ik manipuleer menselijke verschijningsvormen en ik houd me intensief bezig met dualistische processen in de natuur, die zowel dodelijk als beschermend kunnen zijn. Op vergelijkbare wijze combineer ik de paradoxale eigenschappen kracht en kwetsbaarheid. De één kan niet bestaan zonder de ander."

Suzanne Jongmans, In search of what we know.

Gedragsverandering

In de sculpturen van Senoner zijn veren letterlijk vederlichte dragers van veranderingen die in de lucht hangen. De extreme kwetsbaarheid van een veertje is tevens een metafoor voor iets groters: de kracht van kwetsbaarheid. Deze schijnbare tegenstrijdigheid loopt als een rode draad door de tentoonstelling die onder meer lichamelijkheid, herinnering en metamorfose onderzoekt en die laat zien dat het verbinden van uitersten bijzondere kwaliteiten impliceert. Alleen door het aangaan van dialogen, het verenigen van contrasten en het realiseren van verbindingen kan een nieuwe en betere wereld ontstaan die afrekent met de egocentrische machomentaliteit. Kortom: de wereld heeft dringend behoefte aan mannen met veren: mannen die kwetsbaar durven te zijn. Gedragsverandering is onontbeerlijk.

Andreas Senoner - In dialogue
7 september t/m 25 oktober
Galerie Wilms
Nieuwstraat 52, Venlo
Open za 12-17, do/vr, 1e zo vd mnd 13-17
www.galeriewilms.nl

Andreas Senoner, Moulting.

Andreas Senoner, Origins.

KNSTNWS

Vleeshal Middelburg nu geleid door Vivian Ziheri

Sinds 1 september is Vivian Ziheri benoemd tot directeur-bestuurder van Vleeshal, het podium voor hedendaagse kunst in Middelburg. De uit Australië afkomstige Ziheri werkte vanaf 2011 bij Nederlandse instellingen als het Van Abbemuseum, Stedelijk Museum Amsterdam en Melly in Rotterdam. Hiervoor werd Vleeshal geleid door Roos Gortzak, die in februari artistiek directeur werd van het Groninger Museum.

Verwey Museum krijgt nieuwe directeur

Op 1 november wordt Anne van Lienden (1978) de nieuwe directeur van Verwey Museum Haarlem. Zij heeft een brede ervaring in de museumwereld, onder meer als conservator bij Singer Laren. Haar voorganger Laura van der Wijden neemt afscheid na 14 jaar, waarin ze het toenmalige, kleinere Historisch Museum uitbreidde tot een volwaardige cultureel instelling. Haar afscheidstentoonstelling *125 jaar Kees Verwey. Streken van een meester* is er nog tot eind dit jaar te zien.

Colin Huizing benoemd bij het Chabot Museum

Colin Huizing (1965) is per 1 november de nieuwe directeur-bestuurder van het Chabot Museum in Rotterdam. Hij was eerder artistiek leider van Museum Kranenburgh, hoofd tentoonstellingen bij Stedelijk Museum Schiedam en co-curator van de Nederlandse inzending voor de Biënnale van Venetië. Huizing treedt in de voetsporen van Jisca Bijlsma, die sinds 1993 betrokken was bij het Chabot Museum, waarvan de laatste 17 jaar als directeur, waarbij ze het museum met succes vernieuwde en professionaliseerde.

Doede Hardeman wordt directeur Singer Laren

Doede Hardeman (1980) is benoemd tot nieuwe museumdirecteur van Singer Laren. Per 1 november volgt hij Jan Rudolph de Lorm op, die met pensioen gaat. Hardeman was hiervoor Hoofd Collecties bij Kunstmuseum Den Haag. Voortbouwend op de traditie, wil hij het profiel van Singer Laren verbreden, met oog voor experiment en vernieuwing.

Defne Ayas gaat Van Abbemuseum leiden

Met ingang van 15 september is Defne Ayas directeur van het Van Abbemuseum in Eindhoven. Zij volgt Charles Esche op, die na een periode van twintig jaar afscheid nam. Ayas brengt een unieke mix van internationale ervaring en artistiek leiderschap mee. Zij was in het verleden betrokken bij eerdere tentoonstellingen in het Van Abbemuseum, ze leidde vooraanstaande kunstinstellingen, zoals Melly in Rotterdam, en cureerde baanbrekende biënnales in bijvoorbeeld Zuid-Korea, Moskou en Litouwen.

Nieuwe directeur voor het Drents Museum

Vanaf 1 november is Robert van Langh directeur van het Drents Museum. Hij was onder meer hoofdconservator bij het Rijksmuseum en stond aan de wieg van het Nederlandse onderzoeksinstituut NICAS. Van Langh volgt Harry Tupan op, die op 6 september met pensioen gaat. Tot 1 november neemt zakelijk directeur Annelies Meuleman ook de rol van algemeen directeur waar.